

SYNLAB

LYMSKA **BORELIOZA**

Nevarna bolezen,
ki jo prenašajo klopi

LYMSKA BORELIOZA

Kaj je lymska borelioza in kako se okužimo

Lymska borelioza je **bakterijska okužba**, ki jo **prenašajo klopi**. Pojavi se kot posledica ugriza klopa, ki je okužen z bakterijo *Borrelia burgdorferi*, in imunskega odziva telesa na to okužbo. Pri prenosu okužbe s klopa na človeka je ključen **čas sesanja klopa**, zato je zelo pomembno, da klopa po ugrizu **čim prej odstranimo**. Verjetnost okužbe se namreč vsakih nadaljnjih 24 ur močno poveča. Že prebolela okužba pa ne omogoča zaščite pred ponovno okužbo.

Slovinci smo zelo ogrožena populacija

V Sloveniji je verjetnost za okužbo zaradi **ugodnega podnebja** in **velike površine gozdov** visoka, zato borelioza pri nas velja za **zelo razširjeno bolezen**. Vsako leto zabeležimo **več kot 4000 na novo okuženih** bolnikov.

Kakšni so klinični znaki okužbe

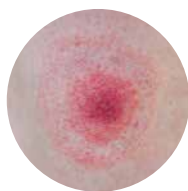
Okužba z bakterijo *Borrelia burgdorferi* poteka v **treh stopnjah** - zgodnja, razširjena in zastarana. Potek bolezni se od posameznika do posameznika razlikuje in pri vseh bolnikih ne zaznamo vseh treh stopenj okužbe.

1 ZGODNJA LOKALIZIRANA STOPNJA OKUŽBE

Značilne so prepoznavne **spremembe na koži**, ki se kažejo pri dveh tretjinah bolnikov. Povprečno sedem dni od ugriza klopa se na mestu ugriza ali v njegovi bližini pojavi značilen **rdečkasti kolobar** s svetlejším središčem, ki se postopno povečuje ter po določenem času zbledi in izgine. **Kožne spremembe lahko spremljajo:**

- bolečine v mišicah,
- slabo počutje,
- rahlo povišana temperatura,
- glavobol,
- povečane bezgavke in utrujenost.

Ko kožne spremembe po nekaj tednih ali mesecih spontano izginejo, so nekateri bolniki s tem ozdravljeni, pri drugih pa bolezen kljub zdravljenju lahko preide v naslednjo fazo.

*Okužba lahko poteka tudi **brez bolezenskih znamenj** - asimptomatsko. Pri 25 % bolnikov se pojavi **razširjena stopnja** okužbe brez začetnih znakov.*

2 RAZŠIRJENA STOPNA OKUŽBE

Bakterije prodrejo v kri in se po njej prenesejo v različne organe. Napredovanje bolezni se kaže s **splošnim slabim počutjem, utrujenostjo** in **povišano telesno temperaturo**. Glede na prizadetost organa se lahko dodatno pojavijo različni simptomi:

- **mišično-skeletni sistem:** vnetje, otekline, bolečine v sklepih in mišicah,
- **centralni živčni sistem:** meningitis, encefalopatija ter poškodbe možganskih, perifernih in očesnih živcev. Pojavijo se lahko osebne motnje ali nevrološki simptomi, kot so zmedenost, izguba pozornosti, oslabitev spomina, škiljenje, pareza obraza, težave pri hoji ali glavoboli,
- **srce:** motnje v delovanju, vnetje srčne mišice in osrčnika,
- **koža:** rdeči kolobarji na različnih mestih po telesu.

3 ZASTARANA STOPNJA OKUŽBE

Lahko se pojavi šele **po nekaj mesecih** ali celo **več letih od okužbe**. Kaže se s **kožnimi, revmatološkimi ali nevrološkimi simptomi**:

- tanjšanje kože s spremembo barve,
- kronični artritis (predvsem v kolenih),
- motnje spomina, koncentracije in zaznavanja,
- nihanje razpoloženja,
- motnje spanja,
- glavoboli,
- mišični krči, mišična oslabeledost,
- naglušnost,
- prizadetost obraznega ali vidnega živca.

Kar 65 % okuženih ljudi se ugriza klopa ne spomni – ugriz je običajno neboleč, saj slina klopa omrtviči mesto ugriza, klop pa čez čas sam odpade.

Kako jo diagnosticiramo

Če bolnik opazi tipično spremembo na koži, je postavitve diagnoze enostavna. Pri mnogih pa se rdečina ne pojavi, zato se išče prisotnost borelijskih protiteles v tkivih in telesnih tekočinah. Diagnoza se postavi s **presejalnim serološkim testiranjem ELISA** in **dokazovanjem prisotnosti protiteles IgG in IgM** proti bakteriji *Borrelia burgdorferi*. V primeru pozitivnih rezultatov se na istem vzorcu opravi še **potrditveno imunoblot testiranje**, saj so v nekaterih primerih možni lažno pozitivni rezultati.

Protitelesa IgM dosežejo vrhunec 6–8 tednov po okužbi, nato po 4–6 mesecih izginejo.
Protitelesa IgG pa zaznamo šele po 6–8 tednih po okužbi in dosežejo vrhunec po 4–6 mesecih ter nato ostanejo povišana za vedno, zato ne pokažejo, ali je bolnik ozdravljen ali ne.

Nekateri bolniki se na okužbo z boreliozo ne odzovejo s tvorbo specifičnih protiteles ali pa jih ne proizvedejo v dovolj visokih koncentracijah za potrditev diagnoze. Takrat se lahko uporabita drugi dve mikrobiološki metodi diagnosticiranja – **osamitev borelijskih bakterij** v tkivih ali telesnih tekočinah ter **dokaz borelijske DNK** v različnih kužninah z uporabo metode PCR. Obe metodi sta sicer veliko bolj specifični, a zaradi zahtevnega vzorčenja žal le redko uspešni.

Vsak sum na okužbo po ugrizu klopa zahteva takojšnjo obravnavo pri zdravniku.

Kako jo zdravimo

Prvo stopnjo borelioze praviloma **zdravi osebni zdravnik**, ki predpiše ustrezne **antibiotike**. Ob sumu na **napredovano borelijsko okužbo** pa zdravljenje prevzame **infektolog**. Če bolezen pravočasno prepoznamo in ustrezno zdravimo, praviloma pride do polne ozdravitve. V primeru **zakasnelega zdravljenja** in v redkih primerih tudi po ustrezni terapiji pa lahko bolezen vseeno napreduje in prizadene tarčne organe ter povzroči **trajne okvare**.

V primeru težav, ki nakazujejo na boreliozo ne odlašajte! Poskrbite zase in se testirajte!

Dodatna testiranja

Poleg testiranja na okužbo z lymsko boreliozo vam omogočamo tudi testiranje za ostale bolezni, ki jih prenašajo klopi (klopni meningitis, okužba z Erlihijo ali Babesijo).

Za več informacij nas kontaktirajte.

> laboratorij@adrialab.si

Ker vemo, da je
ZDRAVJE
dragoceno!

ADRIA LAB d.o.o.

Šestova ulica 2

1000 Ljubljana

Slovenija

Tel. +386 1 436 00 23

- ✓ **Ljubljana**, Šestova 2 > **01/ 436 67 71**
- ✓ **Maribor**, Železnikova 4 > **031 778 444**
- ✓ **Celje**, Vodnikova 3 > **03/ 492 31 10**
- ✓ **Celje – Spec. klin. Dvorec Lanovž**,
Čopova ulica 20 > **03/ 290 90 08**
- ✓ **Koper**, Obrtniška 30 > **059 375 450**

www.synlab.si | laboratorij@adrialab.si

© 2020 Adria lab d.o.o. Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja podjetja Adrialab d.o.o. je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, predelava ali druga uporaba v kakršnem koli obsegu ali postopku. Za morebitne napake ne odgovarjamo. Pridržujemo si pravico do sprememb. Zaradi tiska lahko pride do barvnih odstopanj.

04/2020